

Posredovanje pri zapošljavanju kvalifikovanog medicinskog osoblja iz Bosne i Hercegovine u Saveznoj Republici Njemačkoj

Informacije za kandidatkinje i kandidate o projektu Triple Win – radna migracija

Njemačka savezna agencija za rad (BA) i Njemačka organizacija za međunarodnu saradnju GIZ d.o.o.

u saradnji sa Agencijom za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine (ARZ)

1. Opšte informacije

Projekat Triple Win se provodi na osnovu Dogovora o postupku, izboru i posredovanju pri zapošljavanju medicinskog osoblja zaključenog između Savezne agencije za rad SR Njemačke (BA) i Agencijom za rad i zapošljavanje BiH (ARZ) (član 18. Zakona o boravku u vezi sa članom 30. Pravilnika o zapošljavanju).

Ne postoji zakonsko pravo za sudjelovanje u projektu.

2. Šta možete očekivati od projekta Triple Win?

- ✓ Posredovanje pri zaključivanju radnog odnosa u Njemačkoj, pod istim uslovima kao i za osobe koje već rade u Njemačkoj
- ✓ Podrška u jezičnoj i stručnoj pripremi
- ✓ Praćenje Vašeg odlaska i integracije u Njemačkoj

Od dana kada se završe razgovori sa kandidatima do dana odlaska u Njemačku protekne oko 3 mjeseca, u zavisnosti od prethodnog poznavanja njemačkog jezika.

3. Triple Win - šta to znači?

- ✓ **Triple Win uzima u obzir stanje u matičnoj državi.**

Mi se orjentišemo prema kodeksu ponašanja Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) i ne regrutujemo stručno osoblje iz zemalja koje i same imaju nedostatak radne snage u oblasti zdravstvene njege. Pored toga, matične države, dugoročno posmatrano, imaju korist od transfera znanja (know-how).

- ✓ **Triple Win uzima u obzir i interese poslodavaca.**

Individualnom jezičnom i stručnom pripremom, kao i integracijom medicinskog osoblja u njemačko društvo, profitiraju i poslodavci, jer dobijaju dobro pripremljenu i kvalifikovanu radnu snagu.

✓ **Triple Win uzima u obzir i ličnu situaciju medicinskog osoblja.**

Imigracija se smatra uspješnom, kada je pored integracije na tržištu rada uspješno izvršena i integracija u društveno okruženje. Stručno osoblje time povećava svoje kompetencije i mogućnosti napredovanja u karijeri.

- Na kraju profitiraju svi učesnici: stručno osoblje, matična država i poslodavac – dakle „**Win-Win-Win situacija**“.

4. Ko je nadležan?

Za izbor i posredovanje pri zapošljavanju u Njemačkoj nadležni su Centrala za rad sa strancima i stručno posredovanje (ZAV) Savezna agencija za rad (BA), a u Bosni i Hercegovini Agencija za rad i zapošljavanje BiH (ARZ). Njemačka organizacija za međunarodnu saradnju GIZ d.o.o. u okviru saradnje sa Saveznom agencijom za rad (BA), pruža podršku partnerskoj organizaciji u Bosni i Hercegovini, obezbjeđuje stručnu i jezičku pripremu medicinskog osoblja, kao i podršku pri integraciji u Njemačkoj. ZAV, kao posebno odeljenje BA, provodi postupak izdavanja odobrenja za zapošljavanje na njemačkom tržištu rada.

5. Ko može da se prijavi?

Kandidati i kandidatkinje (u daljem tekstu „kandidati“), moraju:

- ✓ imati državljanstvo Bosne i Hercegovine
- ✓ imati stalno prebivalište u Bosni i Hercegovini
- ✓ posjedovati dokaz o završenoj medicinskoj školi u BiH za medicinsku sestru/tehničara minimalno IV stepen - opšti smjer ili pedijatrijska sestra/tehničar. Dokaz stručne spreme je obavezan. Pripadnici drugih srodnih grupa zanimanja, kao npr. pomoćnici u zdravstvenoj nezi, babice, fizioterapeuti i sl. nažalost ne mogu učestvovati u projektu.

Kandidati sa završenim obrazovanjem u drugim državama bivše Jugoslavije nakon 1991. g. moraju da prilože i rješenje o priznavanju strane diplome, koje donose nadležna ministarstva u Bosni i Hercegovini.

- ✓ da po mogućnosti imaju predznanje njemačkog jezika (stručna i svakodnevna terminologija) (u idealnom slučaju A1 prema Evropskom referentnom okviru za jezike).

Znanje njemačkog jezika na nivou B1, prema Evropskom referentnom okviru za učenje, nastavu i evaluaciju jezika, predstavlja uslov za početak rada u Njemačkoj. Zavisno od predznanja njemačkog jezika, projekat djelimično finansira i kurs jezika radi sticanja traženog nivoa znanja.

Zajednički evropski referentni okvir za jezike		
Elementarna upotreba jezika	Samostalna upotreba jezika	Kompetentna upotreba jezika
<p>A1 Može razumjeti i primjeniti poznate, svakodnevne izraze i sasvim jednostavne rečenice, koje ispunjavaju zadovoljenje konkretnih potreba. Može predstaviti sebe i druge i drugim ljudima postaviti pitanja o njima – npr. gdje stanuju, kakve ljude poznaju ili kakve stvari imaju – i odgovoriti na pitanja ove vrste. U stanju je sporazumjeti se na jednostavan način, ako sagovornica ili sagovornik polako i jasno govori i ako su spremni da pomognu.</p>	<p>B1 Može razumjeti glavne tačke kada se koristi jasan standardni jezik i kada se radi o poznatim stvarima u poslu, iz škole, slobodnih aktivnosti itd. Može savladati najveći broj situacija, sa kojima se susreće na putovanjima iz jezičke oblasti. Može se jednostavno i povezano izjasniti o poznatim i ličnim sferama interesovanja. Može izvještavati o iskustvima i rezultatima, opisati snove, nade i ciljeve i dati obrazloženja i objašnjenja o planovima i stajalištima..</p>	<p>C1 Može razumjeti širok spektar zahtjevnih i dužih tekstova i također shvatiti implicitna značenja. Može se izražavati spontano i tečno, bez potrebe da često očigledno mora tražiti riječi. Može djelotvorno i fleksibilno koristiti jezik u društvenom i poslovnom životu ili u obrazovanju i studiju. Može se jasno, strukturirano i opširno izjasniti o kompleksnim pitanjima i pri tom primjereno primijeniti različita sredstva u svrhu povezivanja teksta.</p>
<p>A2 Može razumjeti rečenice i često upotrebljene izraze, koji su povezani sa oblastima neposrednog značenja (npr. informacije o osobi i porodici, kupovina, posao, bliža okolina). Može se sporazumjeti u jednostavnim, rutinskim situacijama, u kojima se radi o jednostavnoj i direktnoj razmjeni informacija o poznatim i uobičajnim stvarima. U stanju je uz pomoć jednostavnih sredstava opisati sopstveno porijeklo i obrazovanje, neposrednu okolinu i stvari u vezi sa neposrednim potrebama</p>	<p>B2 Može razumjeti glavne sadržaje kompleksnih tekstova o konkretnim i apstraktnim temama, te također razumije stručne diskusije iz sopstvene stručne oblasti. Može se tako spontano i tečno sporazumjevati sa osobama čiji je maternji jezik njemački bez napora na objema stranama. Može se u širokom tematskom spektru jasno i detaljno izražavati, objasniti stav o aktuelnom pitanju i navesti prednosti i mane različitih mogućnosti..</p>	<p>C2 Može praktično sve što on / ona pročita ili čuje bez napora razumjeti. Može informacije iz različitih pismenih i usmenih izvora sažeti i pri tom dati obrazloženja i objašnjenja u povezanom prikazu. Može se spontano, veoma tečno i tačno izražavati i također kod kompleksnijih pitanja pojasniti finije nijanse značenja.</p>

6. Moram li za učestvovanje u projektu platiti određenu proviziju?

Kandidat ne plaća proviziju za posredovanje pri zapošljavanju, pripremu i za mjere praćenja za vrijeme integracije.

Ove troškove plaća poslodavac prilikom zaključivanja ugovora o radu. Uslov za dobijanje odobrenja za zapošljavanje je da ponuđeni ugovor o radu ispunjava uslove za dobijanje odobrenja za zapošljavanje na njemačkom tržištu rada, da je poslodavac platio proviziju za posredovanje ZAV-u, kao i naknadu GIZ-u prema ugovoru.

Tok projekta

7. Kako i gdje se mogu prijaviti?

Projekat Triple Win predviđa 2 izborna ciklusa godišnje. Agencija za rad i zapošljavanje BiH (ARZ) će konkursom objaviti datume izbornih ciklusa.

Zainteresovane medicinske sestre/tehničari mogu svoju prijavu za učestvovanje u projektu poslati i samoinicijativno Agenciji za rad i zapošljavanje (ARZ) u Sarajevu. U takvim slučajevima će ih ARZ obavijestiti o datumima sljedećih izbornih ciklusa.

Prijavu šaljete Vašoj nadležnoj Službi za zapošljavanje u Bosni i Hercegovini.

8. Koje dokumente moram priložiti uz prijavu?

- ✓ Prpratno pismo i biografiju, poželjno sa fotografijom, po mogućnosti na njemačkom jeziku sa podacima o obrazovanju, stručnom znanju i iskustvu
- ✓ Ovjerenu kopiju diplome o završenom srednjem stručnom obrazovanju
- ✓ Potvrdu o položenom stručnom ispitu
- ✓ Ako je potrebno: rješenje o priznavanju strane školske diplome (od strane nadležnog Ministarstva u Bosni i Hercegovini)
- ✓ Fotokopiju pasoša (prva i zadnja stranica)

9. Da li je potrebno priznavanje moje diplome u Njemačkoj?

Zdravstveni radnici i medicinske sestre/tehničari mogu da rade u Njemačkoj ako imaju zvaničnu radnu dozvolu, koja se na zahtjev dobija od nadležnog državnog organa u Njemačkoj. Radna dozvola se izdaje ako je završeno obrazovanje u inostranstvu priznato kao ekvivalentno njemačkom obrazovanju. Ekvivalentnost se utvrđuje na osnovu definisanih kriterija, kao što su npr. nastavni sadržaji i dužina školovanja.

Ukoliko se utvrdi da postoje razlike između odgovarajućih stranih i njemačkih referentnih kvalifikacija, postoji mogućnost da se polaže ispit za priznavanje strane školske diplome. Tim ispitom se upoređuje znanje kandidata stečeno u inostranstvu sa znanjem koje se stiče tokom obrazovanja za zdravstvene radnike u Njemačkoj. U Njemačkoj se nude pripremni kursevi za polaganje ovog ispita, koje plaća poslodavac. Obradu zahtjeva za nostrifikaciju i diplomu plaća kandidat (od 5 do 500 €, u zavisnosti od pokrajine). Ispitni sadržaj se oslanja na sadržaj

njemačkog državnog ispita za zanimanja iz oblasti zdravstvene njege. Nakon položenog ispita kandidat može da nosi zvanje i obavlja poslove medicinske sestre/tehničara. Financijsku i tehničku podršku u procesu nostrifikacije diplome pruža poslodavac, što znači da kandidat ima podršku poslodavca pri neophodnom prilagođavanju radnih smjena, radi odlaska na predavanja, u slučajevima kada su potrebna. GIZ daje podršku u pripremanju zahtjeva, praćenju procesa priznavanja diploma, pronalasku medicinskih škola koje su ovlaštene da organizuju kurseve za pripremu, pronalasku škola za učenje njemačkog jezika za nivo B2 i slično.

Do nostrifikacije diplome medicinsko osoblje može u Njemačkoj da radi u svojstvu **pomoćnog medicinskog osoblja**, te uz podršku poslodavca stiče praktično iskustvo i stručna znanja za polaganje ispita radi nostrifikacije diplome.

Učesnici u projektu se obavezuju da će u prvoj godini svog zaposlenja u Njemačkoj pokrenuti postupak nostrifikacije diplome za zanimanje iz oblasti zdravstvene njege stečene u inostranstvu. Ako se nostrifikacija diplome ne izvrši u toku prve godine rada, odobrenje za zapošljavanje na njemačkom tržištu neće biti produženo. Stalno zaposlenje kao pomoćno medicinsko osoblje nije moguće.

Kada se završi proces nostrifikacije, poslodavac će uskladiti platni razred kandidata kao stručne osobe.

10. Kako izgleda postupak izbora kandidata?

Agencija za rad i zapošljavanje uz podršku GIZ-a provjerava formalne uslove kandidata i organizuje razgovore u Sarajevu, a po potrebi i u drugim gradovima.

Svi prijavljeni kandidati pozivaju se na razgovor.

Razgovori sa predstavnicima ZAV-a će se organizovati 2 puta godišnje. Razgovor traje oko 30 minuta po kandidatu. Cilj razgovora je da se utvrde lične, stručne i jezičke kvalifikacije kandidata ličnim odabirom na licu mjesta. Provjera znanja njemačkog jezika je sastavni dio razgovora.

Zainteresovani njemački poslodavci mogu da učestvuju u izbornom postupku.

Nakon pozitivnog ishoda razgovora kandidat se obavezuje da će učestvovati u projektu i, ukoliko dođe do uspješnog posredovanja, nostrificirati diplomu u Njemačkoj.

Kandidat popunjava prijavni obrazac i prilaže ovjereni prijevod svojih školskih isprava.

11. Kako izgleda stručna i jezička priprema?

U izbornom postupku se utvrđuje nivo znanja njemačkog jezika (besplatno za učesnike). Nakon toga, učesnici u okviru projekta dobijaju pripremni plan za kvalifikacione pripreme kako bi se kvalificirali i pripremili za rad u Njemačkoj (kurs jezika i stručni kurs).

Kurs njemačkog jezika

Cilj: dobijanje potvrde o sticanju znanja njemačkog jezika (najmanje B1).

Kandidat pohađa kurs njemačkog jezika, uključujući i modul "Njega", ukoliko znanje njemačkog jezika ne odgovara najmanje nivou B1.

Dužina trajanja: u zavisnosti od predznanja;

Projekat preuzima troškove testiranja radi utvrđivanja nivoa znanja, troškove kursa njemačkog jezika (zavisno od predznanja) kao i troškove završnog ispita B1.

Stručna priprema

Cilj kursa: lakši početak rada u njemačkim bolnicama prenošenjem posebnih stručnih znanja.

Sadržaj:

Planiranje zdravstvene njege (pojam, procedura, konstrukcija, dokumentacija), metodika (orijentisanost prema cilju),

Informacije o zanimanju (zadaci, odgovornosti u provođenju i korištenju / Zakon o zdravstvenoj njezi kao osnova),

Razlike u sistemu obrazovanja (odnos: prirodne nauke – medicina – društvene nauke),

Karijera (studije zdravstvene njege, oblasti, funkcije i nastavna zvanja itd.).

Dužina trajanja: 4 dana

Kurs se završava polaganjem ispita. Kurs je besplatan za kandidate.

Obuka s ciljem lakše adaptacije

Cilj: stručnom osoblju će se pružiti neophodno početno znanje (živjeti i raditi u Njemačkoj) za samostalno prilagođavanje na život i rad u Njemačkoj

Opšte informacije o Njemačkoj: Zemlja, ljudi i kultura kao i administrativni zahtjevi i procesi

Postupak odlaska u Njemačku

„Red vožnje“ vaših prvih koraka u Njemačkoj

Predaja „Infokit-a“ sa specifičnim regionalnim informacijama

Trajanje: 1 dan

Projekat finansira troškove smještaja i ishrane za vrijeme stručne pripreme (u cjelosti ili djelimično - zavisno od mjesta boravka).

12. Kako izgleda postupak posredovanja pri zapošljavanju kod njemačkih poslodavaca?

ARZ šalje ZAV-u pismenu prijavu izabranih kandidata zajedno sa garantnim pismom za učestvovanje u projektu, izjavom o saglasnosti za pokretanje postupka priznavanja strane diplome za zdravstvenog radnika i medicinske sestre/tehničara u Njemačkoj kao i prijavnim obrascem.

Uslov za posredovanje pri zapošljavanju je da kandidat ima potvrdu o učešću u stručnoj pripremi i odgovarajuće znanje njemačkog jezika (najmanje nivo B1).

ZAV predlaže kandidate njemačkim poslodavcima, koji imaju odgovarajuće slobodno radno mjesto. ZAV preko ARZ informiše kandidate o toku posredovanja.

Poslodavac može i direktno da kontaktira kandidata, kako bi se u telefonskom razgovoru uvjerio u podobnost kandidata za rad na datom radnom mjestu.

Ukoliko se poslodavac odluči da zaposli kandidata, nakon što je ZAV primio naknadu za posredovanje i GIZ primio svoju proviziju, kandidatu će preko ZAV/ARZ biti ponuđen ugovor o radu radi dobijanja odobrenja za zapošljavanje na njemačkom tržištu rada (slijedi u nastavku).

13. Kako izgleda ugovor o radu?

U ovom programu se primenjuje standardizovani, dvojezični ugovor o radu, koji između ostalog sadrži sljedeće podatke:

- uslovi rada i podaci o plati, koji odgovaraju uslovima zaposlenih na sličnim poslovima u Njemačkoj
- trajanje radnog odnosa zaposlenog na radnom mjestu medicinske sestre/tehničara, odnosno pomoćnika medicinskog osoblja, sve do položenog ispita za priznavanje strane diplome (najmanje jedna godina)
- garancija zaposlenog i poslodavca za nostrifikaciju diplome i sticanje zvanja „zdravstveni radnik i medicinska sestra/tehničar“
- potvrda poslodavca o obezbjeđenju odgovarajućeg smještaja

U toku perioda do nostrifikacije diplome može se računati sa mjesečnom platom od najmanje 1800,00 EUR, dok će poslodavac uskladiti platu sa platnim razredom stručne osobe nakon nostrifikacije.

Primjenjuje se njemačko radno pravo. Zaposleni za zdravstvenu njegu moraju da plaćaju socijalno osiguranje i poslodavac je u obavezi da osigura uposlenika.

14. Kako predati zahtjev za dobijanje vize radi zapošljavanja i boravišne dozvole u Njemačkoj?

Za odlazak, boravak i rad u Njemačkoj bosansko-hercegovačkim državljanima je potrebna boravišna dozvola sa pravom na rad u Saveznoj Republici Njemačkoj (viza/boravišna dozvola).

Nakon što dobiju ponudu za zaključenje ugovora o radu i preko ARZ dobiju potvrdu o odobrenju za rad od ZAV-a, kandidati mogu da podnesu zahtev za dobijanje vize u Ambasadi Savezne Republike Njemačke u Sarajevu. GIZ, preko Triple Win projekta, prati proces izdavanja vize i odlaska u Njemačku.

Za predaju zahtjeva za vizu su potrebna sljedeća dokumenta:

- 2 kompletno popunjena zahtjeva za izdavanje vize na njemačkom jeziku (zahtjev za izdavanje "nacionalne vize")
- 2 novije fotografije formata za pasoš (biometrijske)
- važeći pasoš (period važenja najmanje 10 mjeseci)
- stari pasoš na uvid
- Naknada za obradu zahtjeva u visini od 120 KM (plaća kandidat)
- ugovor o radu sa njemačkim poslodavcem u originalu i dvije fotokopije
- dokaz o kvalifikaciji sa prevodom na njemački jezik u originalu i dvije fotokopije

(izvor:

http://www.sarajewo.diplo.de/contentblob/1680530/Daten/2575741/NationalErwerbst_Download.pdf)

Nakon dobijanja vize odmah po dolasku u Njemačku možete početi sa radom. U roku od sedam dana nakon ulaska u Njemačku zaposleni mora da prijavi boravak u nadležnoj ustanovi (**Einwohnermeldeamt**) u mjestu boravka u Njemačkoj. Tamo dobija i svoju poresku karticu (**Lohnsteuerkarte**).

Prije nego što istekne viza izdata na tri mjeseca, mora se podnijeti zahtjev za izdavanje boravišne dozvole radi zaposlenja kao medicinsko osoblje.

Za izdavanje boravišne dozvole nadležni su lokalni uredi za strance, koji su istovremeno i vaše kontakt osobe za sva pitanja vezana za boravak i zaposlenje. Obično, saglasnost ZAV-a za izdavanje vize važi i za dobijanje boravišne dozvole.

Viza/boravišna dozvola je vezana za određenog poslodavca.

ZAV ograničava svoju saglasnost za izdavanje boravišne dozvole prvo na jednu godinu. Zahtjev za produženje saglasnosti za izdavanje boravišne dozvole, a time i za produžetak radnog odnosa, odobrava se ako postoje pozitivni rezultati tj. ukoliko je pokrenut postupak nostrifikacije diplome praćeno usklađivanjem platnog razreda kandidata kao stručne osobe.

15. Na koji period će važiti moja boravišna dozvola?

Medicinska sestra/tehničar će prvobitno dobiti boravišnu dozvolu, koja je vezana za odobrenje za zapošljavanje na njemačkom tržištu rada na period od jedne godine.

Odobrenje za zapošljavanje na njemačkom tržištu rada može da se produži za naredne dvije godine ako medicinska sestra/tehničar može da priloži ugovor o radu, koji odgovara kvalifikaciji, i ako je položen ispit za priznavanje zvanja medicinska sestra/tehničar.

Nakon pet godina zakonitog boravka može se predati zahtjev za dobijanje stalne boravišne dozvole u Njemačkoj.

16. Da li mogu povesti i svoju porodicu?

Spajanje porodice je moguće ako su za to ispunjeni uslovi, kao što su, između ostalog, dovoljno visoka primanja i dovoljna veličina stambenog prostora. Odluku o tome donosi nadležni ured za strance u mjestu boravka u Njemačkoj, u kojem se mogu dobiti i detaljnije informacije. Supružnici i djeca moraju prije odlaska u Njemačku da podnesu zahtjev za spajanje porodice u nadležnom njemačkom predstavništvu.

17. Hoću li imati podršku prilikom integracije u Njemačkoj?

GIZ kandidatima u prvom tromjesečju od dolaska u Njemačku pruža podršku i prati njihovu integraciju preko integracionog savjetnika u okviru definisanih "radionica". Ovaj format je vezan za poslodavca, tako da poslodavci i stručne osobe mogu zajedno da djeluju u prvoj i odlučujućoj fazi integracije.

18 Šta se dešava sa mojim doprinosima za socijalno osiguranje nakon mog povratka u Bosnu i Hercegovinu?

Za Njemačku i Bosnu i Hercegovinu se primenjuje Njemačko-jugoslovenski sporazum o socijalnom osiguranju od 12. oktobra 1968. godine.

Pogledaj i pod: [http://www.deutsche-
rentenversicherung.de/sid_2BFFD8496F2795938AB43167AC90B69E.cae01/BayernSued/de/Navigati
on/2_Rente_Reha/01_Rente/01_Grundwissen/05_Ausland_und_Rente/Verbindungsstellen/Bosnien
_Herzegowina_node.html](http://www.deutsche-
rentenversicherung.de/sid_2BFFD8496F2795938AB43167AC90B69E.cae01/BayernSued/de/Navigati
on/2_Rente_Reha/01_Rente/01_Grundwissen/05_Ausland_und_Rente/Verbindungsstellen/Bosnien
_Herzegowina_node.html)

19. Kontakti:

Za sve dodatne informacije kandidati mogu da se obrate svom savjetniku za zapošljavanje u nadležnoj Službi za zapošljavanje.

Adresa Agencije za rad i zapošljavanje BiH (ARZ) glasi:
Đoke Mazalića 3, 71000 Sarajevo

Kontakt telefon ARZ-a: 033 201 000
Kontakt osoba: Husein Terzić

Savjetovalište Triple Win tima u Bosni i Hercegovini:

Splitska 7, 71000 Sarajevo
Broj telefona: 033 444 868
Dzejna Hurtic: dzejna.hurtic@giz.de

Impressum:

Projekt TRIPLE WIN

Kooperation der Bundesagentur für Arbeit mit der Deutschen Gesellschaft für internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH
Mendelssohnstr. 75 – 77, 60325 Frankfurt
Centrum für internationale Migration und Entwicklung (CIM)
Telefon: 069/719121 - 706
Email: triplewin@cimonline.de